

Tiedonvälityksen onnistumisia ja haasteita

22.12.2023

Tilaisuuksien laaja kirjo ja runsas tarjonta

Koulutuksia on tarjolla tänä päivänä runsaasti, ja ajankohtaisia aiheita on paljon. Maataloussektorillakin tämä pätee, mutta maatalousyrittäjien työn luonteen vuoksi tiettyinä vuodenaikoina ei tilaisuuksia ole käytännössä kovin mielekästä pitää, koska oman tilan työt vievät suurimman osan käytettävissä olevasta ajasta. Tämän vuoksi tilaisuuksien järjestämisessä ajoitukseen täytyy kiinnittää huomiota. Alkuvuodesta, ennen kuin lumet sulavat ja päästään kevättöihin, on hyvä aika toteuttaa koulutuksia ja toinen selkeä väli on loppuvuodesta, kun syksyn työt, kuten lannan levitykset ja maanmuokkaukset, on saatu valmiiksi. Tämän tosiasian myötävaikutuksesta ajaudutaan tilanteeseen, jossa valtaosa järjestettävistä tiedonvälitykseen ja koulutukseen tähtäävistä tilaisuuksista ajoittuu näihin ajankohtiin aiheuttaen ns. koulutusruuhkaa. Tilaisuuksia voi toisinaan olla jopa siinä määrin, että kaikkiin ei yksinkertaisesti vain saada riittävästi osallistujia. Seminaareja voi olla esimerkiksi päällekkäin ja tällöin voi jäädä jokin mielenkiintoinen aihe ja esitys kuulematta, kun on osallistunut toiseen tilaisuuteen. On toki hyvä, että tilaisuuksia ja sitä kautta tietoa on laajasti tarjolla, sillä osaamisen kehittäminen on tärkeää jokaiselle toimijalle, oli kokemusta minkä verran tahansa. Tämä on silti asia, joka on hyvä tiedostaa, sillä se luo omat haasteensa tilaisuuksien järjestäjille. Myös tilaisuuksissa käsiteltävien aiheiden suunnittelussa on oltava huolellinen. Maatalousalalla ajankohtaiset aiheet vaihtelevat muun muassa vuodenajan mukaan ja esimerkiksi kylvötöihin liittyvistä asioista ollaan todennäköisesti enemmän kiinnostuneita vähän ennen kylvöajan alkamista, kuin keskellä kylmintä talvea.

Maatalousyrittäjille suunnattujen tiedotustilaisuuksien tavoittavuus vaihtelevaa

Akuutti Agrotekno -hankkeessa, jonka toimenpiteet keskittyvät kustannustehokkaaseen ja tarpeenmukaiseen lannoitukseen sekä maatilan energiankäyttöön liittyviin teemoihin, on järjestetty tiedotustilaisuuksia näihin aiheisiin liittyen vaihtelevalla menestyksellä. Alkuvuosi oli keskimääräisesti katsottuna ok, kussakin tilaisuudessa oli osallistujia keskimäärin vajaa parikymmentä. Paikan päällä tosin oli vain pieni osa, pääasiassa osallistujat olivat mukana etäyhteydellä. Tämä liittyy osin varmaan siihen, että myöhemmät tilaisuudet olivat huhtikuussa, jolloin alkaa jo työkiireet tiloilla lisääntymään, niin ei välttämättä riitä aikaa lähteä paikan päälle, joten etänä osallistuminen on kätevämpi ratkaisu.

Syyskuussa järjestimme yhdessä OmaRehu-hankkeen kanssa ”kaikki irti lannan ravinteista” -webinaarin. Tässä puolestaan osallistujamäärä jäi vähän pieneksi, ja yksi keskeisistä tähän vaikuttaneista asioista oli luultavasti nimenomaan se, että tuolloin maatalousyrittäjät ovat vielä varsin kiireisiä ja kiinni omien tilojensa töissä. Tilaisuus oli alun perin määrä toteuttaa lähiseminaarina, mutta osallistujamäärän takia tilaisuus päätettiin muuttaa webinaariksi. Tilaisuus kuitenkin tallennettiin ja tämä tallenne on saatavilla muun muassaYouTubessa. Myös Akuutti Agrotekno -hankkeen kevään 2023 tilaisuuksien tallenteet löytyvät YouTubesta, SeAMK tutkii ja kehittää -tilin alta ”Akuutti Agrotekno” tunnisteella.

Marraskuussa toteutettiin sitten kaksi ”lähitapahtumaa”, eli seminaaria. Näistä ensimmäinen oli biokaasuteemainen biokaasupäivä, joka pidettiin kaksiosaisena tilaisuutena alkaen Härmän Kylpylästä seminaariosuudella sekä yritysten ständiesittelyillä ja jatkuen ruokailun jälkeen vielä vierailulla Jepuan biokaasulaitokselle. Päivä keräsi mukavasti osallistujia ja biokaasu aiheena on nyt selkeästi pinnalla, kun asia herätti paljon keskustelua eri esitysten yhteydessä ja seminaariosuuden jälkeenkin. Tilaisuudessa puhumassa oli muun muassa maatalousyrittäjä Ilpo Wennström, joka on tehnyt tilallaan biokaasulaitosinvestoinnin. Tästä ammennetut kokemukset yhdistettynä biokaasulaitetoimittajien, eli Demecan ja Metenerin, pitämiin puheenvuoroihin, Atrian Teija Paavolan pitämään Nurmon Bioenergia Oy -hankkeen esittelyyn sekä SeAMKin lehtori Juha Tiaisen puheenvuoroon biokaasun simuloinnista ja laskelmista olivat todella mielenkiintoinen ja antoisa kokonaisuus. Seminaariosuuden ja sen ohessa toteutetun yritysten ständiesittelyn jälkeen pääsimme vielä vierailemaan Jepuan biokaasulaitoksella. Vierailun oli varsin positiivinen lisä päivään, koska sitä kautta osallistujilla oli mahdollisuus päästä tutustumaan tarkemmin ja konkreettisemmin biokaasulaitokseen, mihin liittyen olimme saaneet aiemmin kuulla informatiivisia esityksiä seminaariosuudessa. Biokaasulaitoksia on toki olemassa monia erilaisia, mutta Jepuan biokaasulaitos toimi hyvänä esimerkkinä isomman kokoluokan laitoksesta.

Toinen marraskuussa toteutettu tilaisuus oli sähkökäyttöiset maatalouskoneet -seminaari ja se järjestettiin Sedu Ilmajoen kampuksella. Tämän tilaisuuden seminaariosuudessa saatiin kuulla esityksiä aiheista sähkön käyttö nykyisissä maatalouskoneissa ja niiden tulevaisuus, laskentatapauksia sähkön kulutuksesta sekä JCB-sähkökurottajan esittely Matekon korjaamopäällikkö Petri Henttosen toimesta. Seminaariosuuden jälkeen tilaisuus jatkui vielä koneiden koeajo-osuudella, jossa kokeiltavana oli kaksi Hyväkoneen toimittamaa sähkökäyttöistä Giant-pienkuormaajaa ja Matekon toimittama JCB-sähkökurottaja. Tämä oli niin ikään mielenkiintoinen kokemus ja lisä tilaisuuteen. Paikalla olikin melko runsaslukuinen joukko, parhaimmillaan

noin 40 osallistujaa. Koenäytösosuuteen osallistuminen oli kuitenkin jonkin verran portaittaista, koska koeajettavia koneita ei ollut väkimäärään verrattuna kovin montaa.

Sähkökäyttöisten maatalouskoneiden konenäytöksessä päästiin kokeilemaan paikalle tuotua kalustoa (kuva: Jarmo Luoma).

Nämä molemmat tilaisuudet olivat informatiivisuutensa lisäksi positiivisia myös osallistujamäärän näkökulmasta, ja tähän luultavasti vaikutti yhtä aikaa sekä se, että tilaisuuksissa oli myös käytännön näkökulmaa ja se, että marraskuu on ajankohtana sellainen, jolloin maatalousyrittäjillä voi olla paremmin aikaa osallistua tilaisuuksiin. Toki tilaisuuksissa oli mukana myös opiskelijoita, mikä vaikutti osaltaan tähän, mutta on yhtä lailla tärkeää, että tälläkin tavoin kyetään toteuttamaan yhteistyötä opetuksen ja TKI-toiminnan välillä. Yleisesti tilaisuuksien tavoittavuutta tiedonvälityksen näkökulmasta nostaa kuitenkin se, että tilaisuuksien seminaariesitykset tullaan julkaisemaan SeAMK tutkii ja kehittää -YouTube kanavalla, missä ne ovat vapaasti katsottavissa samalla tavoin, kuin kevään tilaisuuksien esityksetkin.

Päätelmiä havainnoista

Mitä näistä edellä mainituista tavoittavuuteen liittyvistä tapahtumista ja havainnoista voidaan sitten päätellä? Yksi seikka vaikuttaa olevan se, että jotkut aiheet vain yksinkertaisesti herättävät enemmän kiinnostusta kuin toiset. Tämän hankkeen tiimoilta käsitellyistä teemoista biokaasu on ollut ainakin toistaiseksi eniten mielenkiintoa herättävä, mikä oli jossain määrin etukäteen arvattavissakin. Aiheeseen liittyen on nimittäin järjestetty viime aikoina muitakin tilaisuuksia ja pääsääntöisesti ne ovat olleet suosittuja. Onhan toki selvää, että kaikki, mistä voidaan saavuttaa taloudellista hyötyä, on kiinnostavaa. Tänä päivänä tuotantopanosten tehokas hyödyntäminen on erittäin olennaista kustannustehokkuuden näkökulmasta. Biokaasuun investoiminen on pitkän tähtäimen panostus, mutta sillä voidaan saavuttaa lopulta merkittäviäkin säästöjä esimerkiksi energiantuotannon osalta ja siinä on muitakin mahdollisia hyötynäkökulmia, kuten esimerkiksi ympäristöystävällisyys polttoaineena käytettäessä.

Toinen johtopäätös on se, että seminaarimuotoisten tilaisuuksien kiinnostavuutta voidaan nostaa liittämällä siihen jotain konkreettista tekemistä mukaan, esimerkiksi yritysvierailu. Näin on mahdollista, että suurempi osuus osallistujista saadaan paikan päälle suhteessa etäosallistujiin. Etänä osallistumisessahan ei ole mitään

vikaa, mutta läsnäolijoiden kesken on yleensä helpompi aikaansaada keskustelua puheenvuorojen ohessa. Tämä ei kuitenkaan ole niin yksinkertainen asia, sillä ihmisillä on eri mielenkiinnon kohteet ja toisaalta toiset eivät ehdi omien aikataulujensa takia osallistua tilaisuuksiin kuin etänä, jos sitäkään, olivat ne miten kiinnostavia tahansa. Myös aiemmin mainittu tilaisuuksien runsas tarjonta rajaa mahdollisuutta osallistua kaikkiin mahdollisesti kiinnostaviin tapahtumiin.

Lisäksi voitaneen todeta, että korona-aika on jossain määrin muuttanut kulttuuria, miten tilaisuuksiin osallistutaan. Koronapandemian alussa, kun valtaosassa maata oli karanteeneja ja lähitapahtumia ei järjestetty, etätilaisuuksista eli webinaareista tuli ns. uusi normaali. Koulujen opetuskin tapahtui valtaosin etänä. Nyt nämä karanteenit on purettu, mutta edelleen on nähtävissä se, että etäosallistumista suositaan monissa tilaisuuksissa. Lähitapahtumillekin on kysyntää, mutta jos etäosallistuminen on joskus ollut tietynlainen ”bonus”, niin tänä päivänä se alkaa olla enemmän sääntö kuin poikkeus.

Jarmo Luoma
Projektipäällikkö
SeAMK Luonnonvara-ala ja biotalous

Kirjoittaja toimii projektipäällikkönä Akuuttia tietoa maatilayritysten kannattavuudesta lannoite- ja energiansäästötoimissa, Akuutti Agrotekno– ja Osaava Farmari -hankkeissa sekä vuoden 2024 alusta lähtien myös Huomisen älykäs maatilayritys -hankkeessa. Akuutti Agrotekno -hanketta rahoittaa Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto.